EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2024 07 09
COM(2024) 282 final

2024/0156 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl pozicijos, kurios turi būti laikomasi Europos Sąjungos vardu, dėl Susitarimo dėl oficialiai remiamų eksporto kreditų 6 straipsnio peržiūros

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO DALYKAS

Šis pasiūlymas teikiamas dėl sprendimo, kuriuo nustatoma pozicija, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi atliekant Susitarimo dėl oficialiai remiamų eksporto kreditų (toliau – Susitarimas) 6 straipsnio peržiūrą.

2. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

2.1. Susitarimas dėl oficialiai remiamų eksporto kreditų

Susitarimas – ES, JAV, Kanados, Japonijos, Korėjos, Norvegijos, Šveicarijos, Australijos, Naujosios Zelandijos, Turkijos ir Jungtinės Karalystės (toliau – dalyvės) savanoriškas susitarimas, kuriuo nustatoma tinkamo oficialiai remiamų eksporto kreditų naudojimo sistema. Praktiškai tai reiškia, kad dalyvėms sudaromos vienodos sąlygos (t. y. konkurencija grindžiama eksportuojamų prekių ir paslaugų kaina ir kokybe, o ne suteiktomis finansinėmis sąlygomis) ir kartu siekiama panaikinti subsidijas ir prekybos iškraipymus, susijusius su oficialiai remiamais eksporto kreditais. Susitarimas įsigaliojo 1978 m. balandžio mėn., jis yra neribotos trukmės ir, nors jam teikiama EBPO sekretoriato administracinė parama, jis nėra EBPO aktas[1].

Susitarimas reguliariai atnaujinamas, atsižvelgiant į finansų rinkos ir politikos pokyčius, darančius įtaką oficialiai remiamų eksporto kreditų teikimo tvarkai. Susitarimas perkeltas į ES teisę Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1233/2011[2] ir atitinkamai yra teisiškai privalomas ES. Pagal Reglamento (ES) Nr. 1233/2011 2 straipsnį Susitarimo sąlygų pakeitimai į ES teisę įtraukiami deleguotaisiais aktais.

2.2. Susitarimo dalyvės ir sprendimų priėmimas

Europos Komisija atstovauja Sąjungai dalyvių susitikimuose, taip pat dalyvių sprendimų priėmimo rašytinėse procedūrose. Dėl visų Susitarimo pakeitimų sprendžiama bendru sutarimu.

2.3. Numatomas dalyvių aktas

Susitarimo dalyvių lygmeniu, remiantis Sąjungos ir kelių kitų dalyvių pasiūlymais, svarstoma dėl pagal įgaliojimą atliekamos Susitarimo 6 straipsnio peržiūros. Visais šiais pasiūlymais siekiama suderinti Susitarimą su tarptautiniais klimato tikslais, išplečiant 6 straipsnyje nustatyto galiojančio draudimo teikti paramą anglimis kūrenamoms elektrinėms, kurioms netaikomos taršos mažinimo priemonės, taikymą visam iškastinio kuro energijos sektoriui, nebent esama tam tikrų aiškiai apibrėžtų aplinkybių.

Šis pakeitimas pagrįstas moksliniais įrodymais. Remiantis Tarptautinės energetikos agentūros (TEA) analize „Nulinė tarša iki 2050 m.“[3], norint laikytis nulinio teršalų išmetimo scenarijaus, po 2021 m. neturėtų būti daroma jokių naujų investicijų į iškastinio kuro tiekimą. Be to, daugelis EBPO šalių vyriausybių ir eksporto kreditų agentūrų jau įsipareigojo įvairiai imtis būtinų politikos pakeitimų: nacionaliniu lygmeniu, priimant laipsniško atsisakymo politikos priemones, taip pat daugiašaliuose pareiškimuose, pvz., COP26 pareiškime dėl tarptautinės viešosios paramos perėjimui prie švarios energijos. 2023 m. balandžio mėn. G7

---

1 Kaip apibrėžta EBPO konvencijos 5 straipsnyje.

2 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1233/2011 dėl tam tikrų gairių taikymo oficialiai remiamiems eksporto kreditams, kuriuo panaikinami Tarybos sprendimai 2001/76/EB ir 2001/77/EB (OL L 326, 2011 12 8, p. 45).

3 https://www.iea.org/reports/net-zero-by-2050

šalių klimato, energetikos ir aplinkos ministrai priminė įsipareigojimą suderinti oficialų tarptautinį finansavimą su Paryžiaus susitarimo tikslais, taip pat atkreipdami dėmesį į poreikį atsižvelgti į nacionalinį saugumą ir geostrateginius interesus. Taryba pripažino TEA analizės ir Jungtinių Tautų tarpvyriausybinės klimato kaitos komisijos (IPCC) analizės vertę 2022 m. kovo mėn. išvadose, kuriose teigiama, kad valstybės narės iki 2023 m. pabaigos nustatys „savo moksliškai pagrįstus terminus, iki kurių turi būti nutraukti oficialiai remiami eksporto kreditai iškastinio kuro energetikos sektoriaus projektams, nebent esama tam tikrų aiškiai apibrėžtų aplinkybių, kuriomis laikomasi šilimo ribojimo iki 1,5 °C ir prisidedama prie Paryžiaus susitarimo tikslų“[4].

Numatomu aktu būtų nustatyta bendroji taisyklė, kad oficialiai remiami eksporto kreditai ir sąlygotoji pagalba negali būti teikiami iškastinio kuro energetikos sektoriui, nebent esama tam tikrų aiškiai apibrėžtų aplinkybių, kuriomis laikomasi šilimo ribojimo iki 1,5 °C ir prisidedama prie Paryžiaus susitarimo tikslų. Juo nebūtų apibrėžiamas konkretus šių aplinkybių pobūdis – dalyvėms būtų leidžiama spręsti savo nuožiūra. Šio lankstumo naudojimo drausmė būtų užtikrinama pareigomis laikytis skaidrumo.

3. POZICIJA, KURIOS TURI BŪTI LAIKOMASI SĄJUNGOS VARDU

Kadangi labai svarbu, kad EBPO eksporto kreditų bendruomenė klimato politikos tikslus tinkamai perkeltų į Susitarimo nuostatas ir paverstų praktinėmis priemonėmis, būsimuose susitikimuose Sąjunga sieks susitarti dėl šių laipsniško panaikinimo priemonių. Tikėtina, kad kelios kitos dalyvės sieks to paties, be to, kai kurios šiemet pranešė, kad nutrauks paramą iškastinio kuro energetikos sektoriui, kuriam netaikomos taršos mažinimo priemonės. Sąjunga turėtų galėti priimti poziciją dėl Susitarimo 6 straipsnio peržiūros. Šio pasiūlymo dėl Tarybos sprendimo priede pateikiamas naujausias ES pasiūlymas dėl galimo kompromiso. Sąjungos pozicija turėtų būti prisijungti prie konsensuso dėl EBPO sprendimo, jei jis atitinka tą kompromisą.

4. TEISINIS PAGRINDAS

4.1. Procedūrinis teisinis pagrindas

4.1.1. Principai

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 218 straipsnio 9 dalyje numatyti sprendimai, kuriais „nustatomos pozicijos, kurios Sąjungos vardu priimamos susitarimu įsteigtame organe, kai tam organui reikia priimti teisinę galią turinčius aktus, išskyrus aktus, papildančius arba pakeičiančius susitarimo institucinę struktūrą“.

Sąvoka „teisinę galią turintys aktai“ apima aktus, turinčius teisinę galią pagal tarptautinės teisės normas, kuriomis reglamentuojamas aptariamas organas. Ji taip pat apima priemones, kurios nėra privalomos pagal tarptautinę teisę, tačiau „gali stipriai paveikti Sąjungos teisės akto leidėjo priimamų teisės aktų [...] turinį“[5].

4.1.2. Taikymas aptariamuoju atveju

Numatomas aktas gali labai paveikti ES teisės aktų turinį, visų pirma 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1233/2011 dėl tam tikrų gairių taikymo

[4] Tarybos išvados dėl eksporto kreditų, kurias Taryba (ekonomikos ir finansų reikalų) patvirtino 2022 m. kovo 15 d. įvykusiame 3855-ame posėdyje (https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7101-2022-INIT/lt/pdf).

[5] 2014 m. spalio 7 d. Teisingumo Teismo sprendimas Vokietija / Taryba, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, 61–64 punktai.

oficialiai remiamiems eksporto kreditams, kuriuo panaikinami Tarybos sprendimai 2001/76/EB ir 2001/77/EB, nuostatas. Taip yra dėl šio reglamento 2 straipsnio, kuriame nustatyta, jog „[i]š dalies pakeitus gaires, kaip susitarta Susitarimo dalyvių, Komisija, remdamasi 3 straipsniu, priima deleguotuosius aktus, susijusius su daliniu II priedo pakeitimu“. Tai apima Susitarimo priedų pakeitimus.

Todėl siūlomo sprendimo procedūrinis teisinis pagrindas yra SESV 218 straipsnio 9 dalis.

4.2. Materialinis teisinis pagrindas

4.2.1. Principai

Sprendimo pagal SESV 218 straipsnio 9 dalį materialinis teisinis pagrindas pirmiausia priklauso nuo numatomo akto, dėl kurio Sąjungos vardu nustatoma pozicija, tikslo ir turinio.

4.2.2. Taikymas aptariamuoju atveju

Pagrindinis numatomo akto tikslas ir turinys yra susiję su eksporto kreditais, o tai patenka į bendros prekybos politikos taikymo sritį. Todėl siūlomo sprendimo materialinis teisinis pagrindas yra SESV 207 straipsnis.

4.3. Išvada

Siūlomo sprendimo teisinis pagrindas turėtų būti SESV 207 straipsnio 4 dalies pirma pastraipa kartu su 218 straipsnio 9 dalimi.

5. NUMATOMO AKTO SKELBIMAS

Numatomu aktu Susitarimas bus iš dalies pakeistas, todėl tikslinga priimtą aktą paskelbti *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

2024/0156 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl pozicijos, kurios turi būti laikomasi Europos Sąjungos vardu, dėl Susitarimo dėl oficialiai remiamų eksporto kreditų 6 straipsnio peržiūros

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 207 straipsnio 4 dalies pirmą pastraipą kartu su 218 straipsnio 9 dalimi,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

(1) Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1233/2011[6] Susitarime dėl oficialiai remiamų eksporto kreditų (toliau – Susitarimas) pateiktos gairės yra perkeltos į Sąjungos teisę ir atitinkamai yra teisiškai privalomos ES;

(2) pagal Susitarimo 6 straipsnį Susitarimo dalyvės (toliau – dalyvės) turėtų peržiūrėti tą straipsnį siekdamos labiau sugriežtinti jo sąlygas ir taip siekti bendro tikslo – spręsti klimato kaitos problemą;

(3) numatomas sprendimas peržiūrėti Susitarimo 6 straipsnį turėtų atitikti Europos Sąjungos tarptautinius įsipareigojimus pagal Paryžiaus susitarimą ir Sąjungos klimato politiką;

(4) 2022 m. kovo 15 d. išvadose dėl eksporto kreditų Europos Sąjungos Taryba jau paskelbė apie valstybių narių ketinimą nacionalinėje politikoje iki 2023 m. pabaigos nustatyti savo moksliškai pagrįstus terminus, iki kurių turi būti nutraukti oficialiai remiami eksporto kreditai iškastinio kuro energetikos sektoriaus projektams, nebent esama tam tikrų aiškiai apibrėžtų aplinkybių, kuriomis laikomasi šilimo ribojimo iki 1,5 °C ir prisidedama prie Paryžiaus susitarimo tikslų;

(5) tikslinga nustatyti poziciją, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi dėl Susitarimo 6 straipsnio peržiūros, nes numatomas Susitarimo dalyvių sprendimas pagal Reglamento (ES) Nr. 1233/2011 2 straipsnį bus privalomas Sąjungai ir galės labai paveikti Sąjungos teisės aktų turinį,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Pozicija, kurios turi būti laikomasi Sąjungos vardu, yra pritarti Susitarimo dalyvių bendram sutarimui dėl Susitarimo 6 straipsnio ir kitų susijusių straipsnių peržiūros pagal šio sprendimo priedą.

---

[6] 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1233/2011 dėl tam tikrų gairių taikymo oficialiai remiamiems eksporto kreditams, kuriuo panaikinami Tarybos sprendimai 2001/76/EB ir 2001/77/EB (OL L 326, 2011 12 8, p. 45) (toliau – Reglamentas (ES) Nr. 1233/2011).

2 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Komisijai.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė